

לייהודים הייתה אורה תרחות עובודה זורה מול "דת יהודית"

ועפה כתבו לכם את משירה המזאת ולפזה את בני ישראל שימה בפיים למן תריה לי שריה מזאת לעד בני ישראל: כי אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי לאבינו זבת לב ולבש ואכל ושבע ודן וננה אל אלהים אחרים ועבדום נאנצוני והפר את בריתך: ויהי כי תמצען אותו רשות וצרות וענفة משירה מזאת לפניו לעד כי לא תשכח מפני צערו כי נדעתי אתה יצרו אשר הוא עשה מיום טרם אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי:

זהו הניסיון העיקרי המיד לדור האחרון לפני באית הגואל: חייו "יהודים"? הישמרו לכם מעבודה זורה, אל תפנו אל אלהים אחרים! אל תעבדם, ועל תפנו את בריתך ובשער זאת אבאים אל "הארץ" אשר נשבעתי.

מידת ההשגה כפי השתדלות והעמל

כל הוא בעבודתך, שכפי רוב ההשתדלות והעמלות, תגדל ההשגה הבאה מממנה. כמו שכתב המשליט שרים (פרק א) זל, "וכפי השיעור אשר כבש את יצרו ותאותיו, ונתרך מן המרתקים אותו מהטוב, ונשתדל לדבק בו, כו' ישיגו וישמו בו".

הענין האמור איןו יצא מן הכלל הזה. אם ירצה האדם להבין ולהרגיש כראוי את השמחה העצומה של ימי הפורים, את ה"אורה ושמחה ושות וירק", עליו לשים אל לבו את עבודתם של ישראל ביום החסן, שבו בתשובה בלבב שלם רוח נשברה, עד שנחיה "יהודים", נוצרי "דת יהודית", מרוחקים מכל דבר הקשור לעובודה זורה ולאורתות הגויים. ועי' עבודה זו דיקא, שבראו איבי היהודים לשלט בהם ונהפוך הוא אשר ישלו היהודים המה בשנאותם, זכו ליקימו וקבעו היהודים עליהם על כל הנלום עליהם", ל"ז יומם משתה ושמחה", יום של אהבת הש"ת וקבלת התורה. ועי' כתיב "הַמְּאִים הַאֲלָה זְבָרִים וְנֶעֱשִׂים בְּכָל דָּרוֹ, מְשֻׁפָּחָה וּמְשֻׁפָּחָה, קָדִיחָה וּפָדִיחָה, עַזְּרָה וּעַזְּרָה, וַיִּמְּפֹרֵר פּוֹרִים הַאֲלָה, לֹא עַבְרָו מִתְּזֵד הַיְהּוּדִים, וְקָרָם, לֹא יִסּוּר מְזֻרָּעָם".

אלהו כל נכו לא רק "בימים החסן", אלא גם "זמן זהה". כפי השיעור שיתרחק האדם מן הגויים הטמאים ויידל מהם, ויתדבק בכל נפשו בדת יהודית, כדי יזכה לאושר של פנימיות נשמות ישראל, לאור הקדושה, ולטוב הרוחני שאפשר לנו לשער. [ואצל שלומי אמוני ישראל כבר אפשר לטעם ולהרגש קצת עניין "כן" ישיגו וישמח בו" בימינו אלה, כשהוארה של הגואלה כבר מבצת ועולה.]

חשיבות פורים

אמנם האור הזה, והשמחה הזאת, לא יוכנו בלתי אל האיש אשר באמת בשם "יהודי" יכונה, כמו שאמר הכתוב "שמחה וששון ליהודים", ליהודים די'קא. "יהודי" הוא הכהר בעבודה זורה (קדאיთא במגילה יג, א), המתרחק מהבלחים של הגויים, והמתדבק בכל נמי נפשו בספר נחלתו, תורהנו הקדושה "דת יהודית". לאיש הזה, וрок אליו, כוננה שמחה זו, ואין שם שמחה גדולה ומפוארת היינה.

שורש שנותו של המן – שנות הדת

"וַיַּגְּדוּ לְמֹן לְרֹאֹת בַּיּוּמָיו דָּבָרִי מַרְדָּכָי בַּיְמָיִם לְכָס אֲשֶׁר הָיָה הָיָה" (אסטר ג, ד).

הכתוב מגלת לנו, ששנות המן למרדי כי לא היתה מעצם ה"חוֹצֶפה" שמרדי לא השתוו לו. אלא שנותה מיחודה עליו בלבו, בכלל זה שמרדי היה "יהודי" – ובבואר הדברים כתוב הגר"א בפירושו זל, "מי הגיד לך אשר הוא יהודי – ולפיכך היהת שנותו עליו רב מכך, כי אין שנותה בשנות הדת", עכ"ל. כולם, שנותה פשוטה של כבוד וקנאה, אינה כלום ביחס לשנות הדת. שנות המן למרדי היהת בגל שהוא יהודי, יהודי יש לו דת, יש לו תורה האומרת לו שאסור להשתחוות לעובודה זורה. ושנות הדת, עולה על הכל.

וכן הוא אומר בהמשך חען (פסוק ז): "וְבָזְבָּעִינְיוּ נָנוּ כִּי הָגִיד לוּ אֲתָם מַרְדָּכָא", ופי הגר"א זל, "כי אמרו לו שאינו כורע מחמת שהוא יהודי", עכ"ל. יתר על כן, אנו מוצאים שכונתו של המן בגורותו היה עקרור את הדת, וכך כתוב הגר"א עה"פ (פסוק ז) "וַיַּבְקַשׁ לְעֹקֵר הַמִּן – פִּירּוֹשׁ לְעֹקֵר הַדָּת". ובכן, מכיוון של עיקר שנותו של המן למרדי – ולעומתו – היהת על עסקך דת, אךطبع הדבר, שאת חיצי השיטה שלו הפנה אל עבר היקר והקדוש, אל עבר "דת יהודית".

על מי גזר המן? כתיב: "וַיַּבְקַשׁ קָנוּ לְהַשְׁמִיד אֶת כָּל הַיְהּוּדִים אֲשֶׁר בָּכָל מִלְוָתָם אֲשֶׁר עַמְּקָרָשׁ עַמְּקָרָשׁ". וכי הם אלה הנקרים "עם מרדי"? אומרים ח"ל (מגילה י, ב): "אמר רבא, בתחילה מרדי לבדו, ולבסוף בעם מרדי – ומנו רבנן – ולבסוף בכל היהודים"?²

עם מרדי מאן ניחוח? רבנן הם מה מה אשר ערכו את שנותו של אותו רשות באופן כה נורא. וכל כך למה? כי רבנן המה "יהודים", יהודי יש לו תורה, יהודי יש לו דת, המונעת אותו מלהשתחוות להם. ואת זה לא היה המן מסוגל לסבול.

עבדתנו בעקבות דמשיחא – להיות "יהודים" הכהרים בעבודה זורה

מי הוא "יהודי" אמייתי? מטו משמיה דמהרי"ל דיסקין זל, שאמר על הצרות הרבות שהיה באהירות הימים, "מי שהוא עהරליךער איד' ניכל". כששאלוהו, "ומי הוא עהארליךער איד?" ענה: "מי שהוא מובדל מוהוגוים". למליך שכך היא המידה: מי שmobdel מהוגוים, הוא הוא "יהודי" הדבוק בדת האמת, בחים האמיתיים, ובಗויים לא יתרחש.

וננה, קבלת הדרי מוהוגו"ח מובלאין בשם רב הגר"א (כפי שמובא בספר אמונה והשגה להגר"ש מלצן), כי כל סדרה ממשנה תורה מקבל למאה שנה מהאלף הששי, ופסוקי כל סדרה מרמזים על המאה המקבילה אליו. לפי החשבון הזה עולה, שהשנה הנוכחית מכוננת כנגד סוף פרשת נצבים וילך. ובכן, הנה נראה מה כתוב בפרשנה (דברים לא, יט-כא):

אהרון הירונעמאן
ראש מכון, מכון תפארת

א. ולחין (פסוק י) כתב בידר פירוט: "שהמן רצה לעקור הכל, זזו להשמד – אלו המצוות שהם נגד הנשמה, להרוג – הוא הרוח הרוחני, לאבד – אפילו הגוף הגוף מון העולם" וכי ע"ש. הרוי שעיקר מטרת הדם היה לבטל אותם מן המצוות.

ב. ובפי הגר"א כתוב זל, "והכל היה מפני עם מרדי" יהינו יהודים, שבבל כל לא כרוי מרדי, עכ"ל.

ג. והיו בבחינת "הארץ", הארץ הידועה המעודת לנו, במלוא הקדושה ורומ המעל, ולא קודם לכך, שחלק מישראל נמצאים על אדמתם, אבל בלי תואר "הארץ".